

*Informācija par rotaļlietām lietošanai ūdenī un peldētmācīšanās
palīglīdzekļiem*

Rīga, 2011

SATURS

PIEMĒROJAMIE STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE NORMATĪVIE AKTI.....	3
<i>IZSTRĀDĀJUMI</i>	4
1. Piepūšamās rotaļlietas lietošanai ūdenī.....	4
2. Peldētmācīšanās palīglīdzekļi	5
<i>PRASĪBAS</i>	7
Ķīmiskās īpašības	7
Vispārīgās prasības, brīdinājumi, marķējums un ražotāja sniegtā informācija	8
KOPSAVILKUMS	14
IZSTRĀDĀJUMU VEIDI	15

PIEMĒROJAMIE STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE NORMATĪVIE AKTI

- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1907/2006 (2006. gada 18. decembris), kas attiecas uz ķīmikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu (REACH), un ar kuru izveido Eiropas Ķīmikāliju aģentūru, groza Direktīvu 1999/45/EK un atceļ Padomes Regulu (EEK) Nr. 793/93 un Komisijas Regulu (EK) Nr. 1488/94, kā arī Padomes Direktīvu 76/769/EEK un Komisijas Direktīvu 91/155/EEK, Direktīvu 93/67/EEK, Direktīvu 93/105/EK un Direktīvu 2000/21/EK (turpmāk – REACH Regula);
- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 765/2008 (2008. gada 9. jūlijs), ar ko nosaka akreditācijas un tirgus uzraudzības prasības attiecībā uz produktu tirdzniecību un atceļ Regulu (EEK) Nr. 339/93 (turpmāk – Regula 765/2008);
- Patērētāju tiesību aizsardzības likums (turpmāk – PTAL);
- Preču un pakalpojumu drošuma likums (turpmāk – PPDL), kurā ir iekļautas tiesību normas, kas izriet no Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/95/EK (2001. gada 3. decembris) par produktu vispārēju drošību (turpmāk – Direktīva 2001/95/EK);
- Ministru kabineta 2011. gada 15. februāra noteikumi Nr. 132 „Rotaļlietu drošuma noteikumi” (turpmāk – Noteikumi Nr. 132), kuros ir iekļautas tiesību normas, kas izriet no Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/48/EK (2009. gada 18. jūnijs) par rotaļlietu drošumu (turpmāk – Direktīva 2009/48/EK);
- Ministru kabineta 2003. gada 11. februāra noteikumi Nr. 74 „Prasības individuālajiem aizsardzības līdzekļiem, to atbilstības novērtēšanas kārtība un tirgus uzraudzība” (turpmāk – Noteikumi Nr. 74), kuros ir iekļautas tiesību normas, kas izriet no Padomes Direktīvas (1989. gada 21. decembris) par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz individuālajiem aizsardzības līdzekļiem (89/686/EEK);
- Standarts LVS CR 14379:2002 „Rotaļlietu klasifikācija – Norādījumi”;
- Standarts LVS EN 71-1+A9:2010 „Rotaļlietu drošums. 1. daļa: Mehāniskās un fizikālās īpašības” (turpmāk – Standarts EN 71-1);
- Standarts LVS EN 71-3:1994 (LVS EN 71-3:1994/A1+A1/AC:2000, LVS EN 71-3:1994/AC:2002) „Rotaļlietu drošums. 3. daļa: Noteiktu elementu migrācija” (turpmāk – Standarts EN 71-3);
- Standarts LVS EN 13138-1:2009 „Peldētmācīšanās palīgīdzekļi. 1. daļa: Valkājamo peldēšanas palīgīdzekļu drošuma prasības un testēšana” (turpmāk – Standarts EN 13138-1);
- Standarts LVS EN 13138-3:2008 „Peldētmācīšanās palīgīdzekļi. 3. daļa: Valkājamo peldsēdekļu drošuma prasības un testēšanas metodes” (turpmāk – Standarts EN 13138-3);
- Eiropas Komisijas vadlīniju dokuments Nr. 2 par Padomes Direktīvas (1988. gada 3. maijs) par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz rotaļlietu drošību piemērošanu „Kopienas tiesību akti, ko piemēro peldsēdekļiem” (26.04.2001.) (turpmāk – EK Vadlīniju dokuments Nr. 2);
- Eiropas Komisijas vadlīniju dokuments Nr. 8 par Padomes Direktīvas (1988. gada 3. maijs) par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz rotaļlietu drošību piemērošanu „Baseini, uz kuriem attiecas Direktīva 88/378/EEK” (30.06.2008.) (turpmāk – EK Vadlīniju dokuments Nr. 8);
- Eiropas Komisijas vadlīniju dokuments Nr. 7 par Padomes Direktīvas (1988. gada 3. maijs) par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz rotaļlietu drošību piemērošanu „Rotaļlietas, ko izmanto ūdenī un uz ūdens” (22.12.2010.) (turpmāk – EK Vadlīniju dokuments Nr. 7).

IZSTRĀDĀJUMI

1. Piepūšamās rotaļlietas lietošanai ūdenī

Noteikumu Nr.132 1.7.apakšpunktā ir ietverta rotaļlietas definīcija, kas nosaka, ka rotaļlieta ir izstrādājums, kas paredzēts, lai ar to rotaļātos bērni, kas jaunāki par 14 gadiem. Saskaņā ar *Noteikumu Nr.132* 1.10.apakšpunktu rotaļlieta lietošanai ūdenī ir rotaļlieta, kas paredzēta lietošanai seklā ūdenī un kas var noturēt vai balstīt bērnu uz ūdens. Savukārt, *Noteikumu Nr.132* 1.pielikuma 7.punktā norādītie izstrādājumi - ūdenssporta aprīkojums, ko izmanto dziļā ūdenī, un peldēšanas apmācības līdzekļi bērniem, piemēram, peldsēdekļi un peldēšanas palīglīdzekļi - nav uzskatāmi par rotaļlietām, tādēļ *Noteikumu Nr.132* prasības uz tiem neattiecas.

Standarts EN 71-1 nosaka īpašu rotaļlietu grupu dēvētu par „ūdens rotaļlietu”. „Ūdens rotaļlieta” tiek definēta šādi: **piepūšama vai ne, paredzēta bērna masas noturēšanai un izmantota kā rotaļāšanās instruments seklā ūdenī.**

Saskaņā ar *Noteikumu Nr.132* 1.pielikuma 5.punktu rotaļlietām lietošanai ūdenī jābūt konstruētām un ražotām tā, lai, ievērojot paredzēto lietojumu, pēc iespējas samazinātu risku, ka rotaļlieta var zaudēt peldspēju un spēju balstīt bērnu. *Standartā EN 71-1* iekļauti divi prasību apkopojumi, kas attiecas tieši uz rotaļlietām lietošanai ūdenī, kas ietverti 4.18 un 7.4 punktā. Kā paskaidrots standarta pielikumā A.23, prasības ir paredzētas, lai risinātu apdraudējumus, kas saistīti ar pēkšņu piepūšamās ūdens rotaļlietas peldspējas zudumu, un nepieciešamību nodrošināt, ka pieaugušie un bērni tiek informēti par bīstamību, lietojot ūdens rotaļlietas dziļā ūdenī. Pielikums A.23 uzskaita izņēmumus no šiem punktiem – izstrādājumus kā, piemēram, lielas piepūšamās laivas, kuras lieto dziļā ūdenī, uzroči un līdzīgi peldēšanas palīglīdzekļi, vannas istabas rotaļlietas un piepūšamās pludmales bumbas. Tomēr jāatzīmē, ka vannas rotaļlietas un piepūšamās pludmales bumbas jānovērtē saskaņā ar vispārējām *Standarta EN 71-1* prasībām.

a) Vienkāršas piepūšamās rotaļlietas (sk. pielikuma „Izstrādājumu veidi” 1.attēlu)

Šīs rotaļlietas ir paredzētas lietošanai mājās vai pludmalē (ne tikai lietošanai ūdenī) un paredzētas, lai izturētu bērna svaru. Piemēram, lielas bumbas ar daudzkrāsainiem segmentiem, kas paredzētas visu vecumu bērniem.

b) Piepūšamās rotaļlietas lietošanai ūdenī, kas paredzētas, lai spēlētos uz tām (sk. pielikuma „Izstrādājumu veidi” 2. un 3.attēlu)

Lietotāja stāvoklis uz šīm rotaļlietām ir uz peldošās struktūras, piemēram, mazi matračī (kas nepārsniedz 1,2 m), mazas laivas (kas nepārsniedz 1,2 m) un mazas vai lielas „rotaļlietas, uz kurām brauc” (*ride on toys*). „Rotaļlietas, uz kurām brauc” tiek klasificētas kā rotaļlietas neatkarīgi no to garuma (ja tās ir paredzētas, lai ar tām rotaļātos bērni).

PIEZĪME! Laivas un matračī, kas ir garāki par 1,2 m parasti ir paredzēti izmantošanai dziļā ūdenī un tāpēc nav uzskatāmas par rotaļlietām.

c) Peldriņķī (sk. pielikuma „Izstrādājumu veidi” 4., 5. un 6.attēlu)

Tie var būt mazi, vidēji vai lieli gumijas riņķī, kas spēj balstīt bērna svaru (sk. pielikuma „Izstrādājumu veidi” 4.attēlu). Tos galvenokārt izmanto seklā ūdenī (kur bērns atrodas savā dziļumā) un pieaugušo uzraudzībā. Tie nav peldēšanas palīglīdzekļi vai peldētmācīšanās palīglīdzekļi, bet ir paredzēti, lai bērni ar tiem rotaļātos, un tādēļ tie ir rotaļlietas.

PIEZĪME! Izstrādājumi, kas paredzēti dzīvības glābšanai, nav uzskatāmi par rotaļlietām.

Pielikuma „*Izstrādājumu veidi*” 5. un 6.attēlā attēloti peldlīdzekļu lietošanai brīvajā laikā (*floating leisure articles*) piemēri un tos neuzskata par rotaļlietām. Uz tiem attiecas standarts LVS EN 15649 „*Peldlīdzekļi lietošanai ūdenī un uz ūdens brīvajā laikā*” (1.-7.daļa).

d) Sekli baseini bērniem (sk. pielikuma „*Izstrādājumu veidi*” 7.attēlu)

Šie izstrādājumi ir baseini, kas paredzēti bradāšanai ar ūdens dziļumu līdz 400 mm vai baseini, kas satur rotaļu elementus, piemēram, piepūšamus objektus vai dzīvnieku formas objektus. Tajos var būt izveidotas daļēji slēgtas telpas, kuras var salīdzināt ar mazām mājām.

PIEZĪME! Baseini atpūtai, kuriem nav rotaļu elementu un ūdens dziļums ir 400 mm un vairāk, nav uzskatāmi par rotaļlietām (sk. pielikuma „*Izstrādājumu veidi*” 8.attēlu)

2. Peldētmācīšanās palīgīdzekļi

Tiek uzskatīts, ka viss peldētmācīšanās process ietver 3 posmus:

- iepazīšanās ar ūdens vidi un kustībām tajā;
- standarta peldēšanas paņēmieni prasmju apguve;
- speciālu peldēšanas paņēmieni un tehnikas attīstīšana.

Peldētmācīšanās palīgīdzekļi ir paredzēti, lai palīdzētu personām (īpaši bērniem) iemācīties peldēt. Peldētmācīšanās palīgīdzekļu konstrukcija un mērķis ir saistīts ar iepriekš minētajiem peldētmācīšanās posmiem.

Peldētmācīšanās palīgīdzekļi ir paredzēti, lai nodrošinātu noteiktu peldspēju, vienlaikus saglabājot peldēšanai pareizu ķermeņa stāvokli. Tomēr, nedrīkst pieņemt, ka peldētmācīšanās palīgīdzekļa atbilstība standartam pati novērsīs noslīkšanas risku, jo tas ir atkarīgs arī no lietotāja uzvedības un uzraudzības.

Kaut arī standarts nosaka veikspējas prasības, lai nodrošinātu, ka peldētmācīšanās palīgīdzekļu veikspēja ir atbilstoša, ir būtiski, ka peldētmācīšanās palīgīdzekļi tiek lietoti pareizi un pastāvīgā un ciešā uzraudzībā. Ir svarīgi nodrošināt, ka tie ir droši pielāgoti, atbilstoši lietotāja izmēram, un kad tie ir pareizi pielāgoti, tie nevar pārvietoties.

Augstāko aizsardzības pakāpi pret noslīkšanu var sasniegt tikai, lietojot glābšanas vestes. Ir būtiski, ka ir skaidra atšķirība starp līdzekļiem, kas paredzēti dzīvības glābšanai un tiem, kuri ir paredzēti tikai peldspējas atbalstīšanai lietotājam, kad tas mācās peldēt. Tā kā peldētmācīšanās palīgīdzekļi nav dzīvības glābēji, tos ir jālieto tikai peldbaseinos un citās situācijās, kur nav straumju, plūdmaiņu un viļņu.

Iepriekš minēto iemeslu dēļ un lai atšķirtu peldētmācīšanās palīgīdzekļus no rotaļlietām lietošanai ūdenī, standartā LVS EN 13138 „*Peldētmācīšanās palīgīdzekļi*” ir iekļauti ieteicamie drošības pasākumi, ieskaitot marķēšanu, brīdinājuma zīmes un norādījumus lietotājiem.

Gan peldētmācīšanās palīgīdzekļu konstrukcija, gan to funkcija (paredzēti peldētmācīšanai dažādos mācību procesa posmos) ievērojami atšķiras, tādēļ standarts peldētmācīšanās palīgīdzekļiem ir sagatavots 3 daļās, proti, līdzekļi, kas ļauj lietotājam iepazīties ar ūdeni (pasīvais lietotājs), līdzekļi, kurus valkā (aktīvais lietotājs) un tie līdzekļi, kurus lietotājs tur īpašiem mācību nolūkiem:

Standarts EN 13138-1 „Peldētmācīšanās palīgīdzekļi. 1. daļa: Valkājamo peldēšanas palīgīdzekļu drošuma prasības un testēšana” attiecas uz jebkuru valkājamo vai ķermenim pievienojamo izstrādājumu. Tas attiecas uz peldēšanas palīgīdzekļiem, kas ir droši piestiprināti un kas ir paredzēti, lai iepazīstinātu lietotāju ar virkni peldēšanas paņēmieni (B klases līdzekļi = aktīvam lietotājam).

Standarts EN 13138-2 „Peldētmācīšanās palīglīdzekļi. 2. daļa: Lietotājiem turamo peldēšanas palīglīdzekļu drošuma prasības un testēšanas metodes” attiecas uz turamiem izstrādājumiem (piemēram, dēļiem). Tas attiecas uz peldēšanas palīglīdzekļiem, kas tiek turēti rokās, ar ķermeni vai starp kājām un kas ir paredzēti, lai palīdzētu uzlabot īpašus peldēšanas paņēmieni elementus (C klases līdzekļi = līdzekļi aktīvam lietotājam). Pieauguši iesācēji vai vairāk pieredzējuši lietotāji tos var izmantot arī tālākajos peldētmācīšanās posmos.

Standarts EN 13138-3 „Peldētmācīšanās palīglīdzekļi. 3. daļa: Valkājamo peldsēdekļu drošuma prasības un testēšanas metodes” attiecas uz peldsēdekļiem, piemēram, peldētmācīšanās līdzekļiem, kuros nepeldētājs var sēdēt un kuri nodrošina nelielu sānu stabilitāti, kā arī notur lietotāja galvu virs ūdens. *Standartā EN 13138-3* aplūkoti peldsēdekļi, kas paredzēti, lai palīdzētu bērniem līdz 36 mēnešiem viņu pirmajos peldētmācīšanās mēģinājumos, t.i., lai iepazītos ar ūdens vidi un kustību tajā. Bērns ir novietots peldošajā struktūrā, kas nodrošina peldspēju un sānu atbalstu ķermenim, tādējādi noturot bērna galvu virs ūdens līmeņa (A klases līdzekļi = pasīvam lietotājam).

Izstrādājumi, kurus aptver standarts LVS EN 13138 „*Peldētmācīšanās palīglīdzekļi*” (visas 3 daļas), ir paredzēti, lai sniegtu noteiktu peldspēju ūdenī. Tomēr tie nenodrošinās tādu peldspējas līmeni, kādu, piemēram, nodrošina glābšanas vestes. Tāpēc peldēšanas palīglīdzekļus, kas atbilst standartam EN 13138 „*Peldētmācīšanās palīglīdzekļi*”, drīkst izmantot tikai peldbaseinos un citās situācijās, kur nav paisuma un bēguma straumju, viļņu u.c., un stingrā pieaugušo uzraudzībā.

a) Valkājamie peldēšanas palīglīdzekļi (sk. pielikuma „*Izstrādājumu veidi*” 9. un 10.attēlu)

Kaut arī šos izstrādājumus (galvenokārt mazas vestes un uzroči) parasti pārdod rotaļlietu veikalos, tie nav paredzēti rotaļām, bet ir peldēšanas palīglīdzekļi/peldētmācīšanās palīglīdzekļi. Tādēļ uz tiem neattiecas *Noteikumu Nr.132* prasības. Ņemot vērā to, ka valkājamie peldēšanas palīglīdzekļi ir individuālie aizsardzības līdzekļi (turpmāk - *IAL*), uz tiem attiecas Ministru kabineta 2003.gada 11.februāra noteikumu Nr.74 „*Prasības individuālajiem aizsardzības līdzekļiem, to atbilstības novērtēšanas kārtība un tirgus uzraudzība*” (turpmāk – *Noteikumi Nr.74*) un *Standarta EN 13138-1* prasības.

Standarts 13138-1 attiecas tikai uz izstrādājumiem, kuri izstrādāti, lai valkātu un droši piestiprinātu ķermenim, un kuriem piemīt peldspēja vai arī tos var piepūst. Tas attiecas tikai uz B klases līdzekļiem, kas paredzēti, lai iepazīstinātu lietotāju ar virkni peldēšanas paņēmieni. Tas neattiecas uz A un C klases līdzekļiem, uz peldriņķiem, glābšanas riņķiem, peldspējas nodrošināšanas līdzekļiem, glābšanas vestēm un ūdens rotaļlietām.

Saskaņā ar *Standarta 13138-1* 3.7 punktu B klases līdzeklis ir peldēšanas līdzeklis, ko paredzēts droši piestiprināt pie ķermeņa, un iepazīstināt aktīvo lietotāju ar virkni peldēšanas paņēmieni.

Savukārt, saskaņā ar *Standarta 13138-1* 3.9 punktu valkājamie (velkamie) peldlīdzekļi ir līdzekļi, kam ir peldspēja (vai arī piepūšami), peldspējas nodrošināšanai un kuri ir droši piestiprināti pie ķermeņa tā, ka tie nevar nejauši tikt pārvietoti, tādējādi nodrošinot lietotāju ar noteiktu peldspēju.

Izstrādājumi, uz kuriem attiecas *Standarts EN 13138-1* un kas nav peldriņķi, uzskatāmi par II kategorijas *IAL*. Līdz ar to ražotājiem pirms izstrādājumu ievietošanas tirgū jāveic atbilstoša atbilstības novērtēšanas procedūra (B+C modulis) un jāmarķē ar CE atbilstības marķējumu.

Iespējamie izstrādājumu veidi, uz kuriem attiecas *Standarts EN 13138-1*: piepūšamie uzroči, kā arī nepiepūšamās versijas, apģērbs, apakles, krūšu jostas, vidukļa un krūšu siksnas vai riņķi un „mugursomas”, ko paredzēts izmantot peldēšanas nodarbībās.

b) Valkājamie peldsēdekļi (sk. pielikuma „*Izstrādājumu veidi*” 11.attēlu)

Standarts 13138-3 aptver A klases peldlīdzekļus, kuros bērni sēž. Šie izstrādājumi ir paredzēti tikai bērniem līdz 36 mēnešiem ar ķermeņa svaru līdz 18 kg.

Saskaņā ar *Standarta 13138-3* 3.6 punktu A klases līdzeklis ir līdzeklis, kurā bērns atrodas saskarē ar ūdeni, novietots peldošās struktūras iekšpusē. Šis līdzeklis paredzēts, lai ļautu lietotājam iepazīt ūdens vidi un kustību tajā. Līdzeklis saglabā pasīvo lietotāju stabilā peldošā stāvoklī (pozīcijā) tā, ka zoda pamatne atrodas virs ūdens virsmas.

Standarta 13138-3 3.13 punkts definē **peldsēdekli - peldošs līdzeklis, kas paredzēts, lai iepazīstinātu lietotāju ar ūdens vidi un radītu uzticību ūdenim kā priekšnoteikumu, lai iemācītos peldēt.** Šie izstrādājumi ir peldriņķi ar iebūvētu sēdekli ar divām atverēm bērna kājām, lai tās brīvi karātos ūdenī.

Peldsēdekļi ļauj maziem bērniem izjust ūdens vidi un pārvietot to tajā. Ir iespējama apakšējo ekstremitāšu un roku kustība. Peldsēdekļu izmantošana tomēr nekopē nevienu pareizu peldēšanas paņēmieni. Peldsēdekļi, kas atbilst standartam, uzlabo stabilitāti ūdenī un apgāšanās gadījumā samazina iespīlēšanās risku. Tomēr bērniem peldsēdekļos nepieciešama ļoti cieša vecāku uzraudzība. Norādītā ķermeņa svara pārsniegšana, sitoši vilņi un spēcīgi ārējie spēki ir atlikušie riski, kas var izraisīt apgāšanos. Tomēr ir svarīgi, lai apgāšanās gadījumā no peldsēdekļa varētu nekavējoties izbēgt. Sekls ūdens var palielināt apgāšanās risku un neparedzētā gadījumā kavēt vai bloķēt izbēgšanu no peldsēdekļa. Tāpēc šo palīgīdzekļu lietošana ir ieteicama dziļumā, kur lietotājs nevar sasniegt ūdenstilpnes pamatni.

Peldsēdekļi ir peldētmācīšanās līdzekļi, nevis rotaļlietas un kā noteikts *EK Vadlīniju dokumentā Nr.2*, kur aplūkota peldsēdekļu klasifikācija, uz šiem izstrādājumiem neattiecas *Direktīva 2009/48/EK*, bet gan *Direktīva 2001/95/EK* un tos nevar izstrādāt tādā veidā, ka vecāki un bērni šo peldētmācīšanās līdzekli varētu sajaukt ar rotaļlietu.

PRASĪBAS

Ķīmiskās īpašības

Saskaņā ar *Noteikumu Nr.132* 2.pielikuma nodaļas III. Ķīmiskās īpašības 2.punktu rotaļlietām jāatbilst attiecīgajiem Eiropas Savienības normatīvajiem aktiem par atsevišķu kategoriju izstrādājumiem vai par atsevišķu vielu un maisījumu lietošanas ierobežojumiem.

Savukārt, *Noteikumu Nr.132* 93.punkts nosaka, ka rotaļlietas, kuras laistas tirgū līdz 2013.gada 20.jūlijam, drīkst piedāvāt tirgū, ja tās atbilst *Noteikumu Nr.132* prasībām, izņemot 2.pielikuma III nodaļas prasības, ja šīs rotaļlietas atbilst Ministru kabineta 2000.gada 4.aprīļa noteikumu Nr.128 „*Rotaļlietu drošuma noteikumi*” (turpmāk – *Noteikumi Nr.128*) 26., 27. un 28. punktā minētajām prasībām.

Kā noteikts *Noteikumu Nr.128* 26.punktā, **rotaļlietām jābūt konstruētām un izgatavotām tā, lai to ķīmiskais sastāvs un īpašības neapdraudētu bērnu drošību un veselību, ja tās tiek norītas, ieelpotas vai nonāk saskarē ar ādu, glotādu vai acīm. Rotaļlietās aizliegts izmantot bīstamās ķīmiskās vielas un produktus kā atsevišķas rotaļlietas sastāvdaļas** (*Noteikumu Nr.128* 27.punkts).

Noteikumu Nr.128 27.¹ punkts nosaka, ka saskaņā ar normatīvajiem aktiem par bīstamo ķīmisko vielu un bīstamo ķīmisko produktu lietošanas un tirdzniecības ierobežojumiem un aizliegumiem nosaka ierobežojumus un aizliegumus šādu vielu lietošanai rotaļlietās: Di-(2-etilheksil) ftalāts (DEHP, CAS Nr.117-81-7, EINECS Nr.204-211-0); dibutilftalāts (DBP, CAS Nr.84-74-2, EINECS Nr.201-557-4); benzilbutilftalāts (BBP, CAS Nr.85-68-7, EINECS Nr.201-622-7); diizononilftalāts (DINP, CAS

Nr.28553-12-0 un 68515-48-0 68515-48-0 , EINECS Nr.249-079-5 un 271-090-9); diizodeciltalāts (DIDP, CAS Nr.26761-40-0 un 68515-49-1 68515-49-1 , EINECS Nr.247-977-1 un 271-091-4); di-n-oktilftalāts (DNOP, CAS Nr.117-84-0, EINECS Nr.204-214-7).

REACH Regulas XVII pielikuma 51.punkts nosaka, ka bis-(2-etilheksil)ftalātu (DEHP) CAS nr. 117-81-7 EINECS nr. 204-211-0, dibutilftalātu (DBP) CAS nr. 84-74-2 EINECS nr. 201-557-4 un benzilbutilftalātu (BBP) CAS nr. 85-68-7 EINECS nr. 201-622-7 nedrīkst lietot kā vielas vai preparātu sastāvdaļas koncentrācijā, kas pārsniedz 0,1 % no plastificētā materiāla masas rotaļlietās un bērnu aprūpes precēs un, ka tirgū nelaiž rotaļlietas un bērnu aprūpes preces, kurās šie ftalāti ir koncentrācijā, kas pārsniedz 0,1 % no plastificētā materiāla masas.

Savukārt, *REACH Regulas XVII pielikuma 52.punkts* nosaka, ka diizononilftalātu (DINP) CAS nr. 28553-12-0 un 68515-48-0 EINECS nr. 249-079-5 un 271-090-9 diizodeciltalātu (DIDP) CAS nr. 26761-40-0 un 68515-49-1 EINECS nr. 247-977-1 un 271-091-4 dinoktilftalātu (DNOP) CAS nr. 117-84-0 EINECS nr. 204-214-7 nedrīkst lietot kā vielas vai preparātu sastāvdaļas koncentrācijā, kas pārsniedz 0,1 % no plastificētā materiāla masas rotaļlietās un bērnu aprūpes precēs, kuras bērni var bāzt mutē un, ka tirgū nelaiž rotaļlietas un bērnu aprūpes preces, kurās šie ftalāti ir koncentrācijā, kas pārsniedz 0,1 % no plastificētā materiāla masas.

Noteikumu Nr.128 28. punkts nosaka, ka toksisko elementu migrācija no rotaļlietas vai tās daļām dienā nedrīkst pārsniegt šādu daudzumu: antimona migrācija - 0,2 µg; arsēna migrācija - 0,1 µg; bārija migrācija - 25,0 µg; kadmija migrācija - 0,6 µg; hroma migrācija - 0,3 µg; svina migrācija - 0,7 µg; dzīvsudraba migrācija - 0,5 µg; selēna migrācija - 5,0 µg.

Standarts EN 71-3 nosaka prasības un testēšanas metodes toksisko elementu (antimons, arsēns, bārijs, kadmijs, hroms, svins, dzīvsudrabs un selēns) migrācijai no rotaļlietu materiāliem un no rotaļlietu daļām, izņemot materiāliem, kas nav pieejami.

Saskaņā ar *Standarta EN 13138-1 5.4.3. punktu* peldēšanas palīglīdzekļiem jāatbilst Standartā EN 71-3 noteiktajām prasībām.

Saskaņā ar *Standarta EN 13138-3 5.4.5. punktu* peldēšanas palīglīdzekļiem jāatbilst Standartā EN 71-3 noteiktajām prasībām.

Vispārīgās prasības, brīdinājumi, marķējums un ražotāja sniegtā informācija

1. Piepūšamās rotaļlietas lietošanai ūdenī

Uz rotaļlietas, tai piestiprinātās etiķetes vai tās iepakojuma viegli saskatāmā, salasāmā un neizdzēšamā veidā (*Noteikumu Nr.132 59.punkts* un 59.2. un 59.3.apakšpunkts) jābūt - **ražotāja un importētāja vārdam, nosaukumam (firmai) vai reģistrētajai preču zīmei, kā arī ražotāja un importētāja adresei, kur ar tiem var sazināties.**

CE atbilstības marķējumam jābūt uz rotaļlietas, tai piestiprinātās etiķetes vai tās iepakojuma viegli saskatāmā, salasāmā un neizdzēšamā veidā (*Noteikumu Nr.132 59.punkts* un 59.1.apakšpunkts).

Speciālais brīdinājums valsts valodā: „Brīdinājums! Lietot tikai seklā ūdenī pieaugušo uzraudzībā!” - uz rotaļlietas un tās iepakojuma (*Noteikumu Nr.132 66.punkts* un 4.pielikuma VI nodaļa un *Standarta 71-1 7.4 punkts*).

Brīdinājumam uz rotaļlietas jābūt neizdzēšamam, krāsā, kas kontrastē ar rotaļlietas korpusu, un burtu augstumam jābūt vismaz 3 mm. Brīdinājumam jābūt izvietotam 100 mm vai mazākā attālumā no viena no gaisa ieplūdes vārstiem (*Standarta 71-1 7.4 punkts*).

2. *Valkājamie peldēšanas palīglīdzekļi (piemēram, uzroči, vestes u.c.) (IAL)*

Standarts 13138-1 nosaka drošuma prasības konstrukcijai, izpildījumam, izmēriem, marķējumam un ražotāja sniegtajai informācijai peldēšanas līdzekļiem, kas paredzēti iesācējiem, lai peldētmācīšanās laikā vai apgūstot peldēšanas paņēmienu palīdzētu kustēties ūdenī. Tas sniedz arī testēšanas metodes, lai pārbaudītu standarta prasības.

Saskaņā ar *Standarta EN 13138-1* 5.1. punktu drošības apsvērumu dēļ **šie izstrādājumi ir augstas izšķirtspējas krāsās**. Caurspīdīgi vai blāvas krāsas materiāli nav pieņemami. Ieteicamā vispiemērotākā krāsu gamma ir **no dzeltenas līdz sarkani oranžai**, kaut gan ir pieņemami arī divkrāsaini izstrādājumi – zaļš ar baltu.

Ziņām par ražotāju un tā pilnvaroto pārstāvi (nosaukums un adrese) jābūt pievienotām izstrādājumam (*Noteikumu Nr.74* 57.punkts).

CE atbilstības marķējumam jābūt uz izstrādājuma vai tā iepakojuma (labi saskatāms, salasāms un nenodzēšams visā izstrādājuma izmantošanas laikā) (*Noteikumu Nr.74* 41.punkts).

Brīdinājumi un marķējums

Vispārīgi (*Standarta 13138-1* 7.1 punkts)

Marķējumam jābūt drukātam vai iespiestam **TREKNRAKSTĀ** (BOLD), vārda „**BRĪDINĀJUMS**” lielo burtu augstums nedrīkst būt mazāks par 5 mm un teksta mazo burtu augstums nedrīkst būt mazāks par 3 mm. Krāsa var atšķirties, tomēr tam jābūt salasāmam un kontrastējošam ar fona krāsu.

Visiem marķējumiem un brīdinājumiem un ražotāja sniegtajai informācijai uz izstrādājuma, uz iepakojuma un ražotāja sniegtajā informācijā jābūt tās valsts valodā, kurā izstrādājums tiek pārdots. Piepūšamajiem izstrādājumiem brīdinājumam jābūt 100 mm robežās no piepūšanas vārsta.

Uz katra izstrādājuma jābūt vismaz šādiem brīdinājumiem zemāk norādītajā secībā un vismaz tās dalībvalsts oficiālajā valsts valodā, kurā izstrādājums tiks realizēts.

Brīdinājumi un marķējumi uz izstrādājuma (*Standarta 13138-1* 7.2 punkts):

- NEAIZSARGĀ PRET NOSLĪKŠANU (WILL NOT PROTECT AGAINST DROWNING)
- VIENMĒR PILNĪBĀ PIEPŪTIET VISAS GAISA KAMERAS (ALWAYS FULLY INFLATE ALL AIR CHAMBERS)
- LIETOT TIKAI PASTĀVĪGĀ UZRAUDZĪBĀ (USE ONLY UNDER CONSTANT SUPERVISION)
- VALKĀJAMS TIKAI UZ AUGŠDELMA (TO BE WORN ON UPPER ARM ONLY) (tikai uzročiem)

Nepieciešama arī šāda papildu informācija:

- masas ekvivalenta (izmērs) diapazons; nepieciešamības gadījumā vecuma diapazons;
- Eiropas Standarta EN 13138-1:2008 numurs;
- Produkta veida nosaukums, tirdzniecības nosaukums, modelis un kods;
- Ražotāja, importētāja vai piegādātāja nosaukums vai preču zīme;
- Visas lietojamās sastāvdaļas.

Ražotāja sniegtā informācija
(Standarta 13138-1 7.3 punkts)

Šāda informācija, ja nepieciešams, jāsniedz vismaz pievienotajā instrukcijā:

- Kā piepūst un izsūknēt peldlīdzekli, ietverot aizbāžņa nostiprināšanas veidus;
- Kā uzvilkt un novilkt peldlīdzekli ar atsauci uz īpašām īpatnībām;
- Kā nodrošināt pareizu peldlīdzekļa piegulēšanu (*fit*);
- Par uzglabāšanas un apkopes procedūrām;
- Par izstrādājuma piemērotības noteikšanu paredzētajam lietotājam.

Informācija patērētājiem pārdošanas vietā
(Standarta 13138-1 7.4 punkts)

Uz iepakojuma jābūt noteiktam izstrādājuma informācijas marķējumam (sk. Tabulu Nr.1) vai arī tā variācijai izkārtojumā, kas sniedz to pašu informāciju. Tā var būt uz izstrādājuma, ja izstrādājums ir caurspīdīgā iepakojumā, kas nodrošina marķējuma redzamību. Izstrādājuma izmērs un klase jānorāda marķējuma attiecīgajā(s) ailē(s) (ar ✓). Informācija par klasi vai izmēru jāsniedz saistībā ar pārējo peldēšanas līdzekļu klasēm, kas redzamas marķējumā (sk. Tabulu Nr.1).

Vārdam „BRĪDINĀJUMS” jābūt ar lielajiem burtiem un burtu augstumam jābūt vismaz 5 mm, pārējā teksta burtu augstumam jābūt vismaz 1,5 mm.

Peldētmācīšanās palīglīdzeklis	Saskaņā ar EN 13138-1, -2, -3						
LIETOŠANA	KLASE	ĶERMEŅA SVARS (kg)					
		...11	11-15	15-18	18-30	30-60	60...
Iepazīstināt valkātāju ar ūdeni, pasīvs lietotājs (valkājams)	A						
Iepazīstināt valkātāju ar peldēšanas paņēmieniem, aktīvs lietotājs (valkājams)	B			✓ *			
Turēšanai un paņēmiena daļas uzlabošanai, aktīvs lietotājs (turams)	C						
BRĪDINĀJUMS: NEAIZSARGĀ PRET NOSLĪKŠANU							
LIETOT TIKAI PASTĀVĪGĀ UZRAUDZĪBĀ							
Tikai orientēšanās nolūkiem. Aptuvena ķermeņa masas – vecuma grupas savstarpēja attiecība							
11 kg ≈ 12 mēneši; 11 līdz 15 kg ≈ 12-24 mēneši; 15 līdz 18 kg ≈ 24-36 mēneši; 18 līdz 30 kg ≈ 3 līdz 6 gadi; 30 līdz 60 kg ≈ 6 līdz 12 gadi; 60 ... kg ≈ 12 ... gadi							
* Piemērs parāda B klases palīglīdzekli, kas piemērots ķermeņa masai (izmēram) no 18 līdz 30 kg, kas atbilst apmēram vecuma grupai no 3 līdz 6 gadiem							

Tabula Nr.1. Izstrādājuma marķējuma ieteicamais izvietoējums

3. *Valkājamie peldsēdekļi*

Standarts LVS EN 13138-3 nosaka prasības valkājamo peldsēdekļu konstrukcijai, izmēriem, materiāliem, izturībai un izpildījumam ūdenī, kā arī noteikumus marķējumam un ražotāja sniegtajai informācijai. Tas nosaka arī būtiskas testēšanas metodes.

NAV!!! elementu (forma, krāsa, noformējums), kas rada iespaidu, ka izstrādājums ir rotaļlieta – (*Standarta EN 13138-3* 5.2.1.1 un 5.2.1.2 punkts)

SKAIDROJUMS: *Standarta LVS EN 13138-3* 5.2.1.1 punkts nosaka, ka peldsēdekļu dizains un izskats nedrīkst radīt iespaidu, ka tā ir ūdens rotaļlieta. Tiem nedrīkst būt rotaļu elementi vai struktūras, kas paceļas virs ūdens līmeņa, piemēram, dzīvnieku atdarinājumi, automašīnu vai laivu struktūra, vai citu elementu, kas atgādina rotaļlietām lietošanai ūdenī raksturīgas pazīmes, kā arī tiem nedrīkst būt vēja ķeršanas struktūras, piemēram, nojume vai saulesargs. Savukārt, *Standarta LVS EN 13138-3*, 5.2.1.2 punkts nosaka, ka peldsēdekļu krāsai jābūt krāsu gammā no dzeltenas līdz sarkani oranžai. Tiem nedrīkst būt krāsaini drukāti rotājumi.

Ražotāja atrašanās vieta (adrese) un ražotāja nosaukums (firma) - uz valkājamā peldsēdekļa, tā iesaiņojuma vai tam pievienotajā etiķetē (*PTAL* 17.panta pirmā daļa un 18.pants).

NAV!!! CE atbilstības marķējuma - (*Regulas 765/2008* 30.panta 2.punkts).

SKAIDROJUMS: CE atbilstības marķējumu izstrādājumam drīkst pievienot tikai tad, kad ir gūta pārliecība par tā atbilstību noteiktajām prasībām. Atbilstību noteiktajām prasībām var pārbaudīt, veicot noteiktas atbilstības novērtēšanas procedūras, kuras ir paredzētas attiecīgajās direktīvās. Saskaņā ar *Regulas 765/2008* 30.panta 2.punktu CE atbilstības marķējumu uzliek tikai tiem produktiem, par kuriem konkrētajos Kopienas saskaņošanas tiesību aktos ir paredzēti noteikumi tās uzlikšanai, un to neuzliek nevienam citam produktam. Tādējādi prasība par CE atbilstības marķējuma uzlikšanu attiecas tikai uz tiem izstrādājumiem, kas atrodas direktīvu, kuras pieprasa šāda marķējuma uzlikšanu, darbības sfērā, jo ne visas direktīvas paredz preču vai konkrētās preču grupas produktu marķēšanu ar CE atbilstības marķējumu. Līdz ar to preces, uz kurām neattiecas šīs direktīvas, ar CE atbilstības marķējumu marķēt nedrīkst.

Brīdinājumi un marķējums

Vispārīgi (*Standarta 13138-3* 7.1 punkts)

Marķējumam jābūt drukātam vai iespiestam TREKNRAKSTĀ (BOLD), vārdu „BRĪDINĀJUMS” un „APGĀŠANĀS RISKS” lielo burtu augstums nav mazāks par 5 mm un teksta mazo burtu augstums nav mazāks par 3 mm. Krāsa var atšķirties, tomēr tam jābūt salasāmam un kontrastējošam ar fona krāsu.

Visiem marķējumiem un brīdinājumiem un ražotāja sniegtajai informācijai uz valkājamā peldsēdekļa, uz iepakojuma un ražotāja sniegtajā informācijā jābūt tās valsts valodā, kurā tas tiek pārdots. Piepūšamajiem izstrādājumiem brīdinājumam jābūt 100 mm robežās no piepūšanas vārsta.

Brīdinājumi un marķējumi uz izstrādājuma

(*Standarta 13138-3* 7.2 punkts)

Aiz vārdiem „BRĪDINĀJUMS – APGĀŠANĀS RISKS” jābūt drukātam vai iespiestam šādam tekstam:

- NEAIZSARGĀ PRET NOSLĪKŠANU (WILL NOT PROTECT AGAINST DROWNING)
- VIENMĒR PILNĪBĀ PIEPŪTIET VISAS GAISA KAMERAS (ALWAYS FULLY INFLATE ALL AIR CHAMBERS)
- LIETOT TIKAI PASTĀVĪGĀ UZRAUDZĪBĀ TIEŠĀ PELDSĒDEKĻA SASNIEDZAMĪBĀ (USE ONLY UNDER CONSTANT SUPERVISION IN DIRECT REACH OF THE SWIM SEAT)

Papildu un pēc vārda „NELIETOT”:

- Lietotājam virs vai zem norādītā masas diapazona/vecuma;
- Bērna pastāvīgā dziļumā (*within child's standing depth*);
- Lielos viļņos;
- Vannā (*in bath tubs*).

Vārdam NELIETOT jābūt drukātam vai iespiestam TREKNRAKSTĀ (BOLD), lielo burtu augstums nav mazāks par 5 mm.

Papildu A klases līdzekļiem jābūt marķētiem šādi:

- PELDSĒDEKLIS (vai cits attiecīgs apzīmējums);
- Peldēt mācīšanās līdzeklis A KLAŠE/SNIEGUMA LĪMENIS ...;
- Nav ūdens rotaļlieta;
- Svars: ... līdz ... kg (tikai orientēšanās nolūkiem: šis svars atbilst vecuma grupai no ... līdz ... gadiem);
- Eiropas standarta numurs: (EN 13138-3);
- Ražotāja, importētāja vai piegādātāja nosaukums vai preču zīme.

Ražotāja sniegtā informācija / Lietošanas instrukcija

(Standarta 13138-3 8.1 punkts)

Lietošanas instrukcijā jābūt norādei uz iepriekš minētajiem riskiem (izteiktiem ar noteiktiem brīdinājumiem un marķējumu). Lai padarītu tos saprotamus, tiem jābūt izskaidrotiem. Jāsniedz informācija par atbilstošu rīcību, lai izvairītos no šiem riskiem. Papildu, ja nepieciešams, jāsniedz vismaz šādu informāciju:

- a) kā piepūst un izsūknēt peldlīdzekli, ietverot aizbāžņa nostiprināšanas veidus;
- b) kā uzvilkt un novilkt peldsēdekli pietiekami dziļā ūdenī ar atsauci uz īpašām īpatnībām;
- c) par uzglabāšanas un apkopes procedūrām;
- d) kā nodrošināt pareizu peldsēdekļa piegūlēšanu (*fit*); piemēram, ūdens līmenis ir krūšu līmenī vai ap krūšu līmeni;
- e) par izstrādājuma piemērotības noteikšanu paredzētajam lietotājam;
- f) ja tiek izmantoti attēli, lai ilustrētu īpašus norādījumus, tiem skaidri jāparāda pieaugušo klātbūtne;
- g) autiņu vai cita apģērba vai izstrādājuma izmantošana nedrīkst izraisīt bērna iespīlēšanos peldsēdekļa iekšpusē.

Informācija patērētājiem pārdošanas vietā

(Standarta 13138-3 8.2 punkts)

Uz iepakojuma jābūt noteiktam izstrādājuma informācijas marķējumam (sk. Tabulu nr.2) vai arī tā variācijai izkārtojumā, kas sniedz to pašu informāciju. Tā var būt uz izstrādājuma, ja izstrādājums ir caurspīdīgā iepakojumā, kas nodrošina marķējuma redzamību. Izstrādājuma izmērs un klase jānorāda marķējuma attiecīgajā(s) ailē(s) (ar ✓). Informācija par klasi vai izmēru jāsniedz saistībā ar pārējo peldēšanas līdzekļu klasēm, kas redzamas marķējumā (sk. Tabulu nr.2).

Vārdam „BRĪDINĀJUMS” jābūt ar lielajiem burtiem un burtu augstumam jābūt vismaz 5 mm, pārējā teksta burtu augstumam jābūt vismaz 1,5 mm.

Peldētmācīšanās palīgīdzeklis	Saskaņā ar EN 13138-1, -2, -3						
LIETOŠANA	KLASE	ĶERMEŅA SVARS (kg)					
		...11	11-15	15-18	18-30	30-60	60...
Iepazīstināt valkātāju ar ūdeni, pasīvs lietotājs (valkājams)	A		✓ *				
Iepazīstināt valkātāju ar peldēšanas paņēmieniem, aktīvs lietotājs (valkājams)	B						
Turēšanai un paņēmiena daļas uzlabošanai, aktīvs lietotājs (turams)	C						
BRĪDINĀJUMS: NEAIZSARGĀ PRET NOSLĪKŠANU LIETOT TIKAI PASTĀVĪGĀ UZRAUDZĪBĀ							
Tikai orientēšanās nolūkiem. Aptuvena ķermeņa masas – vecuma grupas savstarpēja attiecība 11 kg ≈ 12 mēneši; 11 līdz 15 kg ≈ 12-24 mēneši; 15 līdz 18 kg ≈ 24-36 mēneši; 18 līdz 30 kg ≈ 3 līdz 6 gadi; 30 līdz 60 kg ≈ 6 līdz 12 gadi; 60 ... kg ≈ 12 ... gadi							
* Piemērs parāda A klases palīgīdzekli, kas piemērots ķermeņa masai (izmēram) no 11 līdz 15 kg, kas atbilst apmēram vecuma grupai no 12 līdz 24 mēnešiem							

Tabula Nr.2. Izstrādājuma marķējuma ieteicamais izvietoījums

PIEZĪME! Brīdinājumi un marķējums, kā arī izstrādājuma informācijas marķējums var atšķirties, ja ir atsauce uz iepriekšējo *Standarta EN 13138-3* versiju: **EN 13138-3:2003**.

Informācija sagatavota, izmantojot *EK Vadlīniju dokumentu Nr.2*, *EK Vadlīniju dokumentu Nr.8* un *EK Vadlīniju dokumentu Nr.7*, un tai ir informatīvs raksturs. Detalizētu informāciju par prasībām rotaļlietām lietošanai ūdenī un peldētmācīšanās palīgīdzekļiem skatīt *Noteikumos Nr.132*, *Noteikumos Nr.74*, *PTAL*, *PPDL*, *Standartā EN 71-1*, *Standartā EN 71-3*, *Standartā EN 13138-1* un *Standartā EN 13138-3*.

KOPSAVILKUMS

	<i>Preču grupa</i>	<i>Normatīvais akts</i>		<i>Standarts</i>	<i>Atbilstības marķējums</i>	<i>Nepieciešamā dokumentācija¹</i>
		<i>LV</i>	<i>ES</i>			
Rotallietas , kas paredzētas lietošanai sekla ūdenī bērna noturēšanai un balstīšanai uz ūdens (piemēram, lielas bumbas, matračī (līdz 1, m), mazas laivas (līdz 1,2 m), „rotallietas, uz kurām brauc” (<i>ride on toys</i>), peldriņķi u.c.)	Rotallietas	<i>Noteikumi Nr. 132</i>	<i>Direktīva 2009/48/EK</i>	EN 71-1	CE	1) EK atbilstības deklarācija 2) Tehniskā dokumentācija 3) EK tipa pārbaudes sertifikāts
Valkājamie peldēšanas palīgīdzekļi (valkājami vai ķermenim pievienojami izstrādājumi, piemēram, uzroči, vestes u.c.)	Individuālie aizsardzības līdzekļi	<i>Noteikumi Nr. 74</i>	<i>Direktīva 89/686/EEK</i>	EN 13138-1	CE	1) Atbilstības deklarācija 2) Tehniskā dokumentācija 3) Tipa pārbaudes sertifikāts
Valkājamie peldsēdekļi (peldētmācīšanās līdzekļi, kuros nepeldētājs var sēdēt un kuri nodrošina nelielu stabilitāti un notur tā galvu virs ūdens)	Patēriņa preces	<i>PPDL</i>	<i>Direktīva 2001/95/EK</i>	EN 13138-3	-	-

¹ Atkarībā no komersanta statusa (ražotājs, ražotāja pilnvarotais pārstāvis, importētājs, izplatītājs) izplatīšanas ķēdē (sk. *Noteikumus Nr. 132* un *Noteikumus Nr. 74*)

IZSTRĀDĀJUMU VEIDI²

<i>Attēla Nr.</i>	<i>Attēls</i>	<i>Izstrādājuma veids</i>
1.		Rotaļlietas
2.		Rotaļlietas

² EK Vadlīniju dokuments Nr.2, EK Vadlīniju dokuments Nr.8, EK Vadlīniju dokuments Nr.7

3.		Rotallietas
4.		Rotallietas

6.		<u>Nay</u> rotaļlietas
7.		Rotaļlietas

8.			Nay rotalietas
9.			IAL

10.		IAL
11.		Valkājamie peldsēdekļi